

rúan arra is, hogy csak érdekes, értékes és jól megírt dolgozatok lássanak napvilágot értesítőinkben. Ezek szolgálják az iskola érdekeit; a másfélék ártanak.

Ágner Lajos.

HAZAI LAPOKBÓL.

Athenaeum (Új folyam. A M. T. Akadémia hozzájárulásával kiadja a Magyar Filozófiai Társaság. Szerk. *Alexander Bernát*. I. k. 1—2. f.). *Alexander B.* (Magyar filozófia) a nemzeti elem szükségességét vizsgálja a filozófiában s a magyarság filozófiai észjárását jellemzi. Üresnek tartja azt a véleményt, hogy a magyar szellemnek a filozófiai absztrakció nem való, de megállapítja, hogy nagy és eredeti alkotásokat nem tudunk felmutatni, mivel ilyeneket csak kizárólagos odaadás szülhet. Szigorú filozófiai iskolázásra van szükségünk, az egyetemeken a filozófia szakszerű művelésére s eziránt a műveltek legszélesebb körében kell érdeklődést keltenünk. Saját lelkünkbe mélyedjünk és a filozófiai gondolat fényénél a magunk sajátosságát ismerjük fel és erősítsük meg. Néhai *Böhm Károlytól* Mi a filozófia?, *Pauler Á.* A correlativitás elve, *Hornyánszky Gy.* Az »igazi» Sokrates, *Beöthy Zs.* Az esztétikai érzésátvitel tanához, *Révész G. E.* Meumann, *Varjas S.* Az észrevevés fenomenológiája, *Fogarasi B.* Újabb történetfil. kutatások c. cikkei, bő könyvszemle, önismertetés, folyóirat-szemle, könyvszemle s a M. Filoz. Társ. újjáalakulásáról szóló tudósítás, ennek keretében *Kornis Gy.* emlékbeszéde *Medveczky Fr.-ról* foglal helyet a 14 éves kettős füzetben. — Az Athenaeum régi alakjában tudományos irodalmunk fejlődésének azzal tett szolgálatot, hogy módot adott nagyobb terjedelmű és szűkebb kört érdeklő tanulmányok megjelenésére is. E tekintetben most hézag marad. Azt azonban, hogy nem egy kezdőnek volt biztatója, az új Ath. kétségtelenül folytatja és remélhetően sikerül mindenütt érdeklődést ébresztenie a filozófia iránt. Elősegítené ez a pedagógiai gondolkodás terjedését és mélyülését is, viszont a filozófiai érdeklődés legerősebb terjesztője csak az iskola lehet. E kettős okból ajánljuk az új folyóiratot olvasóink támogatásába.

Huszdik Század (1915 júl.). *Jászi O.* (A háború átéléséről) azt fejtegeti, hogy aki nem veszi ki a háborús szerencsétlenségből a maga fegyveres részét, annak legegyszerűbb kötelessége már ma elkövetni mindent az eljövendő béke munkája érdekében, hogy a társadalmi szervezés és átalakítás művével a mai iszonyattól végleg meg lehessen óvni legalább is az európai emberiséget. A mai börtönök megszüntetésére egy új, individuális és arisztokratikus etikára van szükségünk, mely a vadállati egoizmusnak észszerű korlátot szab ugyan, de nem önfeláldozó altruizmusból, hanem az egyéni élet fejlesztése és a jövő élet képességeinek, lendületének és gazdagságának fokozása érdekében. Minél több önálló életet folytató, az élet értékeit megbecsülő, praktikusán dolgozni és gondolkodni tudó egyén lesz, annál szilárdabb alapokon nyugszik a béke ügye. — Valóban lehetetlen, hogy ide ne jusson minden gondolkodó ember: »jobb

idők jobb emberek által». S itt a mai kornak az a kötelessége, hogy megvitassa: milyenek legyenek azok a jobb emberek. Erre nem egyedül a pedagógusok illetékeseek. De ebből következik a nevelői gondolkodás külön feladata: mi a legjobb módja ezek felnevelésének? A személyiség problémája ma a legfőbb; ennek megoldása folyamán feloldódik minden, szűknek tetsző nemzeti egyoldalúság és szétfoszlik a nemzetköziségnek nemzetellenes színű burkolata. Ezért kívánatos, hogy a nemzetnevelés mai feladatait minél több oldalról boncoljuk; az elfogulatlan kutatók összelátalkoznak, bárhonnan indultak is ki.

Magyar Figyelő (1915, 11. sz.). *Lukács György* abból, hogy a hadegészségügyi kiállítás nagy közönség, különösen nagy sereg tanuló és a tanulni vágyó munkások tömegei tanulmányozták, azt következteti, hogy a vezetőség elérte, amit a kiállítás nevelő hatásától remélt: sikerült a higiéné iránti érdeklődést a legnagyobb mértékben felkeltenie s így immár teljesen megérett a talaj arra, hogy a közegészségügyi alapvető ismeretek tanítását szervesen illesszük bele köznevelésünk rendszerébe; a középiskolai reformból ki nem maradhat a közegészségi ismeretek alapos elsajátításának intézményes biztosítása. — Ez természetes, de nem lenne elég. Ebben is Széchenyihez kell visszatérnünk, aki «az élet tavaszkorában» kívánt ilyen oktatást. A népiskolában is szükség van erre, mert egész népünk egészségügyi műveltsége és — ami ezzel jórészt egy — érdeklődése talán mindennél fogyatékosabb. Ezért az egészségre való nevelés szerves beillesztésekor valamennyi iskolára kell gondolni; nem utolsó sorban a szakiskolákra, amelyekben általános ismereteken kívül az illető életpálya higiénéjét is feltétlenül tanítani kell. — 14. sz.: *Rácz Lajos* a magyar középiskolák háborús tanévéről közöl ismertetést; ezt egyidejűleg a *Neue Jahrbücher für Pädagogik* is kiadta. — 16. sz.: *Csérer L.* az erdélyi gazdasági viszonyokat jellemezve, sürgeti, hogy az erdélyi falusi elemi iskolát alakítsák át gazdasági jellegűvé, a tanítóképzők és papneveldek tantervében adjanak több helyet a gazdasági és szociális tudományoknak, létesítsenek hétéves és önkéntességre jogosító polgári iskolát középfokú gazdasági iskolát s a kolozsvári egyetemen adjanak módot mindenik kar hallgatóinak és minden tanulni vágyó vendégnek, hogy a közgazdasági tudás fegyverét megszerezhessék a nemzet állandó háborúja, a közgazdasági háború küzdelmeire.

Magyar Tanítóképző (1915 jún.). *Frank A.* a tanítóképzők és a népiskolák szellemi egységének érdekében sok jót vár attól, hogy a tk. tanároknak nagy részök legyen a népiskolai felügyeletben; javítóan hatna ez a tk. és a népiskola munkájára egyaránt. *Végh F.* a pedagógiai tárgyak tanításának főszempontjait kezdi fejtegetni. Szerinte «az emberi méltóság védelme és a pedagógia méltósága kívánja, hogy a testtant ne a biológus tanítsa, hanem a pedagógus», mert «a pedagógia embere ember és nem csupán emlőállat» s «ha az emberről a paleontológia és az anthropológia sem tudja bebizonyítani, hogy tisztán állati származású, akkor talán a pedagógia se avassa azzá és ne utalja a testtant minden hasonlósága ellenére se az állattan keretébe!» Ellene van a testtani anyag nagy bőségé-